

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 15/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen päivähoidon henkilöstön määrästä ylityö- ja vuorovaihtokiellon aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Satu Taavitsaisen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 15/2018 vp:

Miten ministeri seuraa ja valvoo ylityö- ja vuorovaihtokiellon aikana varhaiskasvatustlain sisällöllistä toteutumista, lasten päivähoidon turvallisuutta ja korkeaa laatua sekä henkilöstömitoituksennoudattamista,

miten ministeri aikoo puuttua siihen, että työntekijöiden noudattaessa työvuorolistaa joutuvat kaupungit supistamaan päiväkodin aukioloaikoja ja ohjaamaan lapsia heille vieraaseen toiseen päiväkotiin, sekä siihen, että vuorohoitopäiväkodeissa ei pystytä vastaamaan perheen muuttuneeseen hoidontarpeeseen ja

miten ministeri aikoo reagoida siihen, jos ylityö- ja vuorovaihtokiellon ansiosta päivähoidossatulee ilmi jatkuvaa henkilöstövajetta ja ettei päivähoito pysty noudattamaan varhaiskasvatustlakia ilman työntekijöiden jatkuvia ylityöitä ja vuorovaihtoja?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Varhaiskasvatustlaki (36/1973, 1 §) takaa lapsen oikeuden varhaiskasvatukseen joko päiväkodeissa, perhepäivähoidossa tai muussa varhaiskasvatuksessa. Lain mukaan varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista pedagogista toimintaa, jota edellytetään edellä mainituissa kaikissa toimintamuodoissa. Laki edellyttää, että kunnassa on riittävästi kelpoisuusehdot täyttävää henkilöstöä varhaiskasvatuksen tehtäviä varten. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin päiväkodissa ja perhepäivähoidossa olevan hoito- ja kasvatustehtävissä olevan henkilöstön sekä lasten välisestä henkilöstömitoituksesta, tilapäisestä henkilöstömitoituksesta poikkeamisesta, erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevien lasten määrän huomioon ottamisesta henkilöstömäärässä sekä henkilöstörakenteesta.

Lasten päivähoidosta annetun asetuksen (239/1973) 6 §:n 1 momentin mukaan päiväkodissa tulee enintään kahdeksaa kokopäivähoidossa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden olla vähintään yksi hoito- ja kasvatustehtävissä toimiva kelpoisuusehdot täyttävä henkilö. Vastaavasti neljää alle kolmivuotiaista lasta kohden tulee olla yksi henkilö. Kolme vuotta täyttäneiden osapäivähoitoa koskee eri säännös. Pykälän 2 momentin mukaan enintään 13 osapäivähoidossa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden päiväkodissa tulee olla yksi hoito- ja kasvatustehtävissä oleva kelpoisuusehdot täyttävä henkilö.

Edelleen asetuksen 6 §:n mukaan jos päiväkodissa on yksi tai useampia erityisen hoidon ja kasvatuksen tarpeessa olevia lapsia, on tämä otettava huomioon hoidettavien lasten lukumäärässä

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 15/2018 vp

tai hoito- ja kasvatustehtävään osallistuvien henkilöitten lukumäärässä, jollei päiväkodissa ole tällaista lasta varten erityistä avustajaa.

Näistä henkilöstömitoituksista poikkeamisen osalta asetuksen 6 §:n 5 ja 6 momenteissa todetaan, että kunta voi poiketa säädetystä suhdelvusta, jos lasten keskimääräiset hoitopäivät ovat jatkuvasti huomattavasti vähäisemmät kuin toimintapäivät. Poikkeaminen voi tapahtua siten, ettei lapsia ole muutoin kuin lyhytaikaisesti yhtäaikaisesti hoidossa enempää kuin kokonaissuhdeluku edellyttää. Säädetystä suhdelvusta voidaan poiketa tilapäisesti ja lyhytaikaisesti myös silloin, kun lapsen varhaiskasvatusaika ennakoimattomasti laajentuu vanhempien siirtyessä kokoaikaiseen työhön, opintoihin tai heidän toimiessa yrittäjinä päätoimisesti. Vastaavasti poikkeaminen mitoituksesta voi tapahtua lyhytaikaisesti silloin, kun lapsen varhaiskasvatusaika ennakoimattomasti laajentuu vanhempien osa-aikaisen tai väliaikaisen työssäkäynnin, työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen, kuntoutuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Päivähoitoasetus mahdollistaa henkilöstömitoituksesta poikkeamisen siis vain edellä mainituissa tilanteissa. Henkilöstön ylityö- tai vuoronvaihtokielto tai esimerkiksi lomautus eivät ole asetuksen tarkoittamia syitä, jotka mahdollistaisivat henkilöstömitoituksesta poikkeamisen. Kaikki varhaiskasvatusta koskeva säätely koskee myös epätyypillisinä aikoina järjestettävää varhaiskasvatusta.

Varhaiskasvatuksen yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat varhaiskasvatuslain 8 §:n nojalla opetus- ja kulttuuriministeriölle. Pykälän 2 momentin mukaan aluehallintovirasto vastaa varhaiskasvatuksen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta toimialueellaan.

Varhaiskasvatuslain mukaan myös Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on varhaiskasvatuksen valvontaviranomainen ja se muun muassa ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa.

Ensisijainen valvontavastuu varhaiskasvatuksen toteutumisesta on kunnilla ja myös ratkaisut henkilöstön riittävydestä tehdään paikallisella tasolla. Varhaiskasvatuslain 4 §:n mukaan kunnan on huolehdittava lasten päivähoidon järjestämisestä asukkaalleen sisällöltään sellaisena ja siinä laajuudessa kuin laissa säädetään. Lisäksi (11 §) todetaan, että kunnan on huolehdittava siitä, että lasten päivähoitoa on saatavilla kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Varhaiskasvatusta suunniteltaessa ja järjestettäessä on huomioitava lapsen etu.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on lähettänyt tiistaina 6.2. esitysluonnoksen uudeksi varhaiskasvatuslaiksi laajalle lausuntokierrokselle. Uusi laki vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua nostamalla henkilöstön koulutustasoa ja selkiyttämällä tehtävänimikkeitä. Esityksessä lapsen etu on nostettu keskiöön, ja lasta on suojattava väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Tietosuojanormit päivitetään mahdollistamaan digitaalinen yhteydenpito kotien ja päiväkotien välillä.

Helsingissä 2.3.2018

Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen